

34.3

ΑΡΧΕΙΟ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γραφείο Υφυπουργού κ. Βάρφη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΥ	
ΑΡ. ΠΡΟΣ.	7249
ΕΑΜ	19-9-83

Αθήνα, 15 Σεπτεμβρίου 1983
Αριθμός Ε 613

Προς τις Πρεσβείες Βόννης, Βρυξελλών,
Δουβλίνου, Κοπεγχάγης, Λονδίνου, Λουξεμβούργου,
Παρισιού, Ρώμης, Χάγης, Λισσαβώνας, Μαδρίτης,
Ουάσιγκτων, Τόκιο και
Μόνιμες Αντιπροσωπείες ΕΟΚ, ΟΗΕ και Γενεύης

ΘΕΜΑ: Η αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Σας στέλνουμε για ενημέρωσή σας ένα ενδιαφέρον άρθρο που δημοσιεύτηκε στην "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" του Υπουργού Γεωργίας κ. Κ. Σημίτη και που αναφέρεται στις τελευταίες εξελίξεις και τις προοπτικές για την αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, στα πλαίσια της προετοιμασίας της Διασκέψης Κορυφής των Αθηνών.

Με εντολή του Υφυπουργού
Ο Διευθυντής του Διπλωματικού Γραφείου

Α.Θ. Χρυσανθόπουλος,
Σύμβουλος Πρεσβείας Β'

Κοινοποίηση:

- ✓ - Γραφείο Υπουργού Γεωργίας κ. Κ. Σημίτη
- Εσωτερική Διανομή:
Υπηρεσίες Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Μια νέα πραγματικότητα

Η ΚΑΠ όταν ξεκίνησε αφορούσε μια Κοινότητα λίγο πολύ ομοιογενή σε χαρακτηριστικά και προβλήματα. Σήμερα η ΚΑΠ σφορά μια Κοινότητα με έντονη περιφερειακή και μεσογειακή διάσταση με ανισότητα στις συνθήκες παραγωγής και έντονες ιδιαιτερότητες κατά Κ-Μ αι περιφέρειες.

Η ΚΑΠ αρχικά λειτούργησε σε μια περίοδο διεθνούς οικονομικής άνθησης. Σήμερα η ΚΑΠ ασκείται μέσα σε συνθήκες διεθνούς οικονομικής κρίσης, μέσα σε συνθήκες διαφορετικών ρυθμών πληθωρισμού στα Κ-Μ, προβλημάτων στα ισοζύγια πληρωμών. Η ΚΑΠ καλείται σήμερα να εξυπηρετήσει μια νέα πραγματικότητα, έτσι που να λαμβάνει υπόψη:

α) στο εσωτερικό της Κοινότητας τις έντονες περιφερειακές ανισότητες και ιδιαιτερότητες

β) στο εξωτερικό της Κοινότητας — το επισιτιστικό πρόβλημα των χωρών του τρίτου κόσμου

— την κατάσταση που δημιουργείται από τα προβλήματα που εμφανίζουν οι σχέσεις με τις μεγάλες εξαγωγικές χώρες με ελεύθερες οικονομίες

— τις δυνατότητες για ανάπτυξη εμπορικών ανταλλαγών με τις χώρες με κεντρικά σχεδιασμένες οικονομίες.

Το άρθρο 39 της συνθήκης της Ρώμης προσδιορίζει πέντε βασικές επιδιώξεις για την ΚΑΠ.

1. Βελτίωση της παραγωγικότητας στη γεωργία, μέσω ορθολογικής ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής και της άριστης χρησιμοποίησης των συντελεστών της παραγωγής.

2. Εξασφάλιση ικανοποιητικού και δίκαιου επιπέδου ζωής στον αγροτικό πληθυσμό ιδίως μέσω ανύψωσης του ατομικού εισοδήματος αυτών που απασχολούνται στη γεωργία.

3. Σταθεροποίηση των αγορών.

4. Εξασφάλιση επάρκειας στον επισιτιστικό εφοδιασμό.

5. Εξασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές. Η επανεξέταση των μηχανισμών της ΚΑΠ θα πρέπει να οδηγήσει σε πιο αποτελεσματική και «οικονομική» χρήση των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΠΙΟ ΠΑΝΩ ΣΚΟΠΩΝ.

ΠΕΙΔΗ όμως ούτε η παραγωγικότητα ούτε το γεωργικό εισόδημα (απόλυτο ή συγκριτικό) ούτε οι άλλες συνθήκες είναι οι ίδιες σε όλες τις περιφέρειες και όλα τα Κ-Μ της Κοινότητας, η ανομοιογένεια και η ανομοιογενής ανάπτυξη στο εσωτερικό της Κοινότητας επιβάλλουν την ΕΠΙΔΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΠ.

Εάν ληφθούν τα παραπάνω υπόψη, οι προτάσεις της Επιτροπής δεν είναι ικανοποιητικές.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των προτάσεων της Επιτροπής μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

α) Δραστηκές οικονομίες εφαρμοζόμενες με μέσα

οριζόντιου, συνολικού χαρακτήρα, για όλα τα προϊόντα.

β) Προσπάθεια περιορισμού της συνολικής γεωργικής παραγωγής της κοινότητας, πάλι κατά οριζόντιο τρόπο, για όλα τα προϊόντα και όλους τους παραγωγούς.

γ) Αγνόηση της κοινοτικής αρχής περί «κοινοτικής προτίμησης» για συγκεκριμένα προϊόντα συγκεκριμένων περιοχών της Κοινότητας.

δ) Μεταβίβαση, σε όλους τους παραγωγούς και για όλα τα προϊόντα της ευθύνης διάθεσης των πλεοναγμάτων τους ποσοτήτων.

Μπροστά στην πραγματικότητα που έχουν δημιουργήσει οι συμφωνίες με τρίτες χώρες, η Επιτροπή — μη μπορώντας να κάνει αλλιώς — αναγνωρίζει ότι, ένα μέρος των δαπανών που κάνει η Κοινότητα, οφείλεται στις πολιτικές επιλογές της σύνοψης ειδικών προτιμησιακών συμφωνιών με τρίτες χώρες, πράγμα που σχεδόν αποκλειστικά αποτελεί την αιτία της περιοδικής εμφάνισης «αεχνητών» πλεονασμάτων σε μεσογειακά προϊόντα. Είναι εξισορροπητικό όμως, ότι η Επιτροπή «παρατηρεί» και δέχεται το φαινόμενο μιν, αποφεύγει δε να προτείνει οποιαδήποτε συγκεκριμένη λύση πέραν μιας: και οι παραγωγοί των προϊόντων αυτών οφείλουν στην ουσία να φέρουν το βάρος των επιλογών μιας γενικότερης εμπορικής και εξωτερικής πολιτικής της ΕΟΚ.

ΤΙΣ προτάσεις της Επιτροπής εμφανίζεται το παράδοξο φαινόμενο οι μεν επισιτιστικές των πραγματικών προβλημάτων να είναι και εξειδικευμένες και σωστές, οι δε προτάσεις θεραπείας τους να έχουν ένα γενικευμένο χαρακτήρα, ο οποίος επιβαρύνει όμως τους περισσότερο και τους λιγότερο άνισους, με αποτέλεσμα όχι απλώς την συντήρηση αλλά και την ενίσχυση της τάσης ανισότητας της κοινοτικής γεωργίας.

Η Επιτροπή προτείνει να θεσπισθεί μια νέα δημοσιονομική κατευθυντήρια γραμμή. Σύμφωνα μ' αυτή το ποσοστό αύξησης των γεωργικών δαπανών να είναι χαμηλότερο από το ποσοστό αύξησης των ιδίων πόρων της Κοινότητας.

Οι διαθέσιμοι για την άσκηση της ΚΑΠ χρηματοοικονομικοί πόροι οριοθετούνται στο πλαίσιο που βάζουν οι εξής δύο βασικοί περιορισμοί:

α) Οι ευσταθεποιημένοι ίδιοι πόροι της Κοινότητας, β) η ανάγκη για χρηματοδότηση και άλλων κοινοτικών πολιτικών εντός ΚΑΠ.

Για όσο χρόνο θεωρεί κανείς την παράμετρο (α) οριστικά καθορισμένη και αμετακίνητη είναι ίσως λογικό να απαιτεί ο ρυθμός αύξησης των δαπανών για την ΚΑΠ να μην ξεπερνάει το ρυθμό αύξησης των ιδίων πόρων. Η τήρηση ενός τέτοιου κανόνα έχει νόημα όταν γίνεται μέσα στα όρια ενός βραχυπρόθεσμου χρονικού ορίζοντα (π.χ. πέντεατί το πολύ). Σε μια πιο μακροπρόθεσμη όμως προοπτική θα πρέπει οι ίδιοι πόροι να αναπροσαρμόζονται στις ανάγκες των πολιτικών και όχι αντίστροφο.

Να ωφεληθούν οι λιγότερο ευνοημένοι

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ πλευρά αποδέχεται παρ' όλα αυτά την αναγκαιότητα ανασθεώρησης της ΚΑΠ. Τούτο για-
τί:

α) Η εφαρμογή γενικών κανονισμών, που δεν αντιμετωπίζουν τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης πάνω σε αντικειμενικά άνισους εταίρους (παραγωγούς, περιοχές, χώρες, προϊόντα κ.λπ.) συνεπάγεται την περαιτέρω όξυνση των αρχικών «ανισοτήτων».

β) Η υπάρχουσα επιλεκτική προστασία από τον εξωτερικό ανταγωνισμό ευνοεί σήμερα όχι τους λιγότερο αλλά τους πλέον ευνοημένους εταίρους της κοινοτικής αγοράς. Η προστασία από εισαγωγές τρίτων χωρών ισχύει, για παράδειγμα, σχεδόν απόλυτα για γαλακτοκομικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, περιορισμένα όμως για εσπεριδοειδή και άλλα οπωροκηπευτικά.

γ) Η κοινοτική διαρθρωτική πολιτική είναι υποβαθμισμένη τόσο από άποψη δραστηριοτήτων όσο και από άποψη πόρων που διατίθενται. Λειτουργεί επίσης κατά τρόπο που ωφελούνται οι πλέον ευνοημένοι εταίροι. Η Ολλανδία, για παράδειγμα, απορρόφησε το 1982 120 Ε.Σ.Υ. περίπου κατά ασχολούμενο στη γεωργία από το Ταμείο Προσανατολισμού ενώ η Ελλάδα μόνο 28 Ε.Σ.Υ. περίπου.

δ) Μέσα στις ίδιες τις Κοινές Οργανώσεις Αγορών των διαφόρων προϊόντων υπάρχουν διαφρασσοποιημένοι μηχανισμοί στήριξης (τέσσε από πλευράς πόρων όσο και από πλευράς δραστηριοτήτων) και πάλι σε όφελος των πλέον ευνοημένων εταίρων. Η αξία της παραγωγής γάλακτος είναι το 19% της αξίας της συνολικής αγροτικής παραγωγής της Κοινότητας. Οι ενισχύσεις του γεωργικού προϋπολογισμού για το γάλα φτάνουν το 30% των αγροτικών δαπανών. Τα οπωροκηπευτικά έχουν ποσοστό της συνολικής αξίας παραγωγής 12,6%. Γι' αυτό δαπανώνται όμως μόνο 2,2% του γεωργικού προϋπολογισμού.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ πλευρά γι' αυτό θεωρεί ότι:

α) Η εντολή της Στουτγάρδης δεν είναι σε καμιά περίπτωση μια απλή εντολή περικοπής δαπανών προκειμένου «τάση θυσία» να επιτευχθεί κάποιος χρηματοοικονομικός στόχος.

β) Η εντολή της Στουτγάρδης αφορά κυρίως στην ερμηνευτική χρησιμοποίηση των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων της Κοινότητας κατά την άσκηση της ΚΑΠ και την προσαρμογή της ΚΑΠ στις απαιτήσεις των νέων καιρών. Η εντολή είναι η αναμόρφωση της ΚΑΠ προς όφελος των λιγότερο ευνοημένων μελών και όχι η περικοπή της.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η μεταφορά χρηματοοικονομικών πόρων που γίνεται μέσω της ΚΑΠ, είναι μία αλλά όχι η μόνη ύψη της κοινοτικής πραγματικότητας.

Οι επιπτώσεις από τη λειτουργία της Κοινότητας, οι οποίες θυσιάζει και τα όποια σφέλη για τα κράτη-μέλη δεν προκύπτουν μόνο από τις καθαρές μεταβιβάσεις πόρων μέσω του προϋπολογισμού, αλλά κυρίως μέσω

της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων μέσα στην Κοινότητα και τις ροές εμπορίου που διαμορφώνονται από τις οικονομικές σχέσεις της Κοινότητας με τις τρίτες χώρες. Υπάρχουν ορισμένες χώρες που ευνοούνται από το ενδοκοινοτικό εμπόριο και άλλες όχι.

Προεναξιακά, μόνο ένα μικρό μέρος των γεωργικών μας εισαγωγών προέρχεται από την ΕΟΚ (λιγότερο του 30%), ενώ το 1981 και 1982 η εικόνα αυτή αντιστράφηκε εντελώς, σε βαθμό ώστε σήμερα το 60% περίπου προέρχεται από την Κοινότητα.

Δεν ισχύσε όμως το ίδιο και για τις γεωργικές μας εξαγωγές. Τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής μεταβλήθηκαν πολύ λίγο, από 40% περίπου που ήταν ως το 1980, σε 45% το 1981 και 48,4% το 1982.

ΑΠΟ τις εξελίξεις αυτές φαίνεται ότι η ένταξη, ενώ δεν επηρέασε σημαντικά την κατεύθυνση των εξαγωγών μας, επέδρασε καταλυτικά στην διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας των εισαγωγών μας. Το αποτέλεσμα ήταν το εμπόριο των αγροτικών προϊόντων με την Κοινότητα αντί για θετικό που ήταν την τελευταία δεκαετία να παρουσιάζει αρνητικά αποτελέσματα (20 δις περίπου έλλειμμα το 1982).

Οι προϋπολογισμοί στα κράτη-μέλη φτάνουν σε ύψος που καλύπτει 30-40% των αντίστοιχων ΑΕΠ. Ο προϋπολογισμός της Κοινότητας δεν φτάνει ούτε στο 1% του αντίστοιχου κοινοτικού ακαθάριστου προϊόντος και αποτελεί μόλις το 2-3% του αθροίσματος των προϋπολογισμών των κρατών-μελών. Η ΚΑΠ απορροφά γύρω στο 0,6% του ακαθ. προϊόντος της Κοινότητας και γύρω στο 1,5-2% του συνόλου των προϋπολογισμών των κρατών-μελών.

Συγκριτικά λοιπόν με τους εθνικούς προϋπολογισμούς «μαρούθι» τόσο η φορολογική επιβάρυνση από την ΚΑΠ όσο και η αναδιανεμητικές επιδράσεις του κοινοτικού προϋπολογισμού και των δαπανών της ΚΑΠ είναι περιορισμένες.

Στα πλαίσια της ΚΑΠ οι δαπάνες του κοινοτικού προϋπολογισμού δεν αποτελούν τη μόνη απόδειξη επαρκούς στήριξης ενός τομέα παραγωγής ή το μόνο μέτρο για τη μέτρηση της σχετικής θυσίας που πραγματοποιεί η Κοινότητα για τον τομέα αυτό. Σε μια σειρά από κοινές οργανώσεις αγορών (κυρίως των μεσογειακών προϊόντων όπως του καπνού, του ελαιόλαδου, της σταφίδας, των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών) επειδή η προστασία απέναντι στα ανταγωνιστικά ή υποκατάστατα προϊόντα των τρίτων χωρών είναι μηδενική, το βάρος της στήριξης το φέρει ο προϋπολογισμός. Σε άλλα προϊόντα όπου η προστασία είναι εξαιρετικά αποτελεσματική δεν χρειάζεται μέτρα στήριξης από τον προϋπολογισμό.

Το επιχείρημα λοιπόν, ότι η δαπάνη για ένα προϊόν όπως η σταφίδα είναι υψηλή, δεν αρκεί να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό, ότι υπάρχει προνομιακή μεταχείρισή του. Ευνοϊκή μεταχείριση μπορεί να υπάρχει και χωρίς υψηλές κοινοτικές δαπάνες.

Ευρω 12/9/83
Ομιλ "ΕΡΕΥΝΗΡΟΤΗ
34.3

Η αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής
Δημοσιονομικός ή πολιτικός χειρισμός των αγροτικών
προβλημάτων ;

του καθηγητή Κώστα Σημίτη
Υπουργού Γεωργίας

Η συζήτηση για την αναμόρφωση της κοινής αγροτικής πολιτικής (ΚΑΠ) έχει ως αφετηρία την αντίδραση ορισμένων κρατών μελών της Κοινότητας στις διαρκώς αυξανόμενες δαπάνες της Κοινότητας για τη γεωργία και τη συσσώρευση πλεονασμάτων αγροτικών προϊόντων. Πράγματι, οι γεωργικές δαπάνες αντιπροσωπεύουν σήμερα πάνω από 60% του προϋπολογισμού της Κοινότητας· το 1983 αυξήθηκαν έναντι του 1982 κατά 28,2%.

Με τον παρατηρούμενο ρυθμό αύξησης οι πόροι της Κοινότητας τείνουν να εξαντληθούν και να εξαντληθεί έτσι και η δυνατότητα της Κοινότητας να επεκτείνει την πολιτική της σε νέους τομείς (π.χ. προγράμματα για την ανάπτυξη των μεσογειακών περιοχών). Ως προς τα πλεονάσματα, χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του βουτύρου.

Τα αποθέματα βουτύρου της Κοινότητας έφτασαν τον Ιούνιο του 1983 τους 900.000 τόννους. ~~Ρ~~ ετήσια ελληνική παραγωγή φτάνει μόνο τους 4.000 τόννους περίπου.

Η αιτία του κακού βρίσκεται κατά την άποψη πολλών κρατών-μελών στις ψηλές τιμές που απολαμβάνουν οι κοινοτικοί παραγωγοί και στην είσπραξη των τιμών αυτών από τους παραγωγούς όποια και αν είναι η ποσότητα που παράγεται. Οι τιμές ενεργούν ως κίνητρο για όλο και περισσότερη παραγωγή.

Για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα αποφασίστηκε από τους πρωθυπουργούς της Κοινότητας στη Στουττνάρδη η αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ~~(ΚΑΠ)~~. Η Επιτροπή σε εκτέλεση της εντολής της Στουττνάρδης υπέβαλε προτάσεις για την αναμόρφωση αυτή. Τα κύρια σημεία των προτάσεων της είναι :

α) Η καθιέρωση "κατώφλιου εγγύησης". Η Κοινότητα εγγυάται ~~(ΚΑΠ)~~ τιμές ή/και ενισχύσεις στο άρτιο μόνο μέχρι το επίπεδο εκείνο της παραγωγής που οριοθετείται από το κατώφλι εγγύησης. Για τις ποσότητες που ξεπερνούν το όριο οι θεσμικές τιμές και οι ενισχύσεις είναι μειωμένες έτσι ώστε στο κόστος διάθεσης των επιπλέον ποσοτήτων να συμμετέχουν και οι ίδιοι οι παραγωγοί (αρχή "συνυπευθυνότητας"). β) Περιοριστική πολιτική τιμών. Οι αυξήσεις θα πρέπει να

10
Τι σημα-
σία του
αριθμού
αυτού
ματανο-
εάν
δύο-
μοιούμε
όχι

είναι περιορισμένες και θα πρέπει να λαμβάνουν υπ' όψη όχι μόνο της εξέλιξη των γεωργικών εισοδημάτων, αλλά και τις διεθνείς τιμές, τις ανάγκες της αγοράς, την κατάσταση του προϋπολογισμού. γ) Η επαύξηση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ώστε να εφαρμόζει η ίδια διάφορα μέτρα με μεγαλύτερη ευελιξία, δ) ~~τον~~ περιορισμό των διαφόρων μορφής ενισχύσεων, εκεί όπου δεν είναι αναγκαίες, ε) Μιά πιο δυναμική εξαγωγική πολιτική και την ενίσχυση της κοινοτικής προτίμησης.

Αφετηρία της Κ.Α.Π. ήταν η ενοποίηση των εθνικών γεωργικών πολιτικών των Κ-Μ που εφαρμόζονταν μέχρι τότε, με στόχους την διασφάλιση της ενιαίας αγοράς, την στήριξη των εισοδημάτων των κοινοτικών παραγωγών, την δυνατότητα διάθεσης μέσα και έξω από την κοινοτική αγορά της κοινοτικής παραγωγής, την αυτάρκεια της Κοινότητας σε είδη διατροφής και την επίτευξη λογικών τιμών για τον κοινοτικό καταναλωτή.

Οι στόχοι αυτοί, όπως και τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη τους (κύρια οι κοινές οργανώσεις αγοράς, δηλαδή ένα σύνολο ρυθμίσεων για κάθε προϊόν) εξυπηρέτησαν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις πολιτικές επιλογές της Δυτικής Ευρώπης (των 6 πρώτα και των 9 αργότερα Κ-Μ) όσον αφορά το είδος της γεωργίας που επιδίωκαν να αποκτήσουν (επιχειρηματική γεωργία, εκτατικές καλλιέργειες). ~~από~~ Ταυτόχρονα εξυπηρέτησαν σημαντικά τους κοινοτικούς παραγωγούς των χωρών αυτών, παρά τις κατά καιρούς διαμαρτυρίες της Ιταλίας και περιθωριακά της Γαλλίας για σχετική εύνοια υπέρ των άλλων κρατών-μελών (Κ-Μ).

Η είσοδος της Ελλάδας το 1981 και προσεχής είσοδος της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, συμπίπτουν με δύο αξιοσημείωτες μεταβολές : Πρώτο, την διόγκωση των δημοσιονομικού χαρακτήρα αντιροήσεων για την Κ.Α.Π και δεύτερο, την συνειδητοποίηση εκ μέρους των Βορείων Κ-Μ ότι η Κ.Α.Π. αναμορφώνεται, από μόνη της, παίρνοντας ένα όλο και μεγαλύτερο "μεσογειακό" περιεχόμενο. Αλλάζει έτσι ~~την~~ ⁵ πολιτική αντίληψη και κατεύθυνση που κυριαρχούσε όσον αφορά στο είδος της γεωργίας που ήταν επιθυμητή στην Δ. Ευρώπη. Κριτήρια κοινωνικής πολιτικής όπως η διατήρηση της απασχόλησης στην ύπαιθρο ^{και} προστασία του εισοδήματος των μικρών παραγωγών αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι αναπόφευκτα αυξανόμενες γεωργικές δαπάνες συνδυασμένες με τα "πλεονάσματα" της κοινοτικής παραγωγής, ~~αποτελούν~~ είναι ένα "άλλοθι" για μία ουσιαστική στροφή στην αντιμετώπιση της Κ.Α.Π. και συγκεκριμένα ^{για τον} περιορισμό της σημασίας Κ.Α.Π. ~~για την επίτευξη της προοπτικής~~

Η ελληνική πλευρά αποδέχεται παρ' όλα αυτά την αναγκαιότητα αναθεώρησης της Κ.Α.Π. Τούτο γιατί :

- α) Η εφαρμογή γενικών κανονισμών, που δεν αντιμετωπίζουν τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης, πάνω σε αντικειμενικά άνισους εταίρους (παραγωγούς, περιοχές, χώρες, προϊόντα κ.λ.π.) συνεπάγεται την περαιτέρω όξυνση των αρχικών τους "ανισοτήτων".
- β) Η υπάρχουσα επιλεκτική προστασία από τον εξωτερικό ανταγωνισμό ευνοεί σήμερα όχι τους λιγώτερο ~~π~~ αλλά τους πλέον ευνοημένους εταίρους της κοινοτικής αγοράς. Η προστασία από εισαγωγές ^{επί του χάρτη} ισχύει, για παράδειγμα, σχεδόν απόλυτα για γαλακτοκομικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, περιορισμένα όμως για εσπεριδοειδή και άλλα οπωροκηπευτικά.
- γ) Η κοινοτική διαρθρωτική πολιτική είναι υποβαθμισμένη τόσο από άποψη δραστηριοτήτων όσο και από άποψη πόρων που διατίθενται. Λειτουργεί επίσης κατά τρόπο που ωφελούνται οι πλέον ευνοημένοι εταίροι. Η Ολλανδία, για παράδειγμα, απορρόφησε το 1982 120 Ε.Σ.Υ. περίπου κατά απασχολούμενο στη Γεωργία από το Ταμείο Προσανατολισμού ενώ η Ελλάδα μόνο 26 Ε.Σ.Υ. περίπου.
- δ) Μέσα στις ίδιες τις Κοινές Οργανώσεις Αγορών των διαφόρων προϊόντων υπάρχουν διαφοροποιημένοι μηχανισμοί στήριξης (τόσο από πλευράς πόρων όσο και από πλευράς δραστηριοτήτων) και πάλι σε όφελος των πλέον ευνοημένων εταίρων. Η αξία της παραγωγής γάλακτος είναι το 19% της αξίας της συνολικής αγροτικής παραγωγής της Κοινότητας. Οι ενισχύσεις του ~~π~~ ^{εωρ. και} προϋπολογισμού για το γάλα φτάνουν το 30% των αγροτικών δαπανών. Τα οπωροκηπευτικά έχουν ποσοστό της συνολικής αξίας παραγωγής 12,6%. Γι' αυτά δαπώνονται όμως ^{μόνο} ~~π~~ ^{εωρ. και} 2,2% του ~~π~~ ^{εωρ. και} προϋπολογισμού.

Η ελληνική πλευρά γι' αυτό θεωρεί ότι :

- α) Η εντολή της Στουτιγάρδης δεν είναι σε καμμία περίπτωση μία απλή εντολή περικοπής δαπανών προκειμένου "πάση θυσία" να επιτευχθεί κάποιος χρηματο-οικονομικός στόχος,
- β) Η εντολή της Στουτιγάρδης αφορά κυρίως στην ορθολογική χρησιμοποίηση των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών πόρων της Κοινότητας κατά την άσκηση της ΚΑΠ και την προσαρμογή της ΚΑΠ στις απαιτήσεις των νέων καιρών. Η εντολή είναι η αναμόρφωση της ΚΑΠ προς όφελος των λιγότερο ευνοημένων μελών και όχι ο περιορισμός της.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η μεταφορά χρηματοοικονομικών πόρων που γίνεται μέσω της ΚΑΠ, είναι μία ~~κατ~~ ^{ο.π.} όχι η μόνη όψη της κοινοτικής πραγματικότητας, ~~κατ~~ ^{ο.π.}

Οι επιπτώσεις από τη λειτουργία της Κοινότητας, οι όποιες θυσίες και τα όποια ωφέλη για τα κράτη-μέλη δεν προκύπτουν μόνο από τις καθαρές μεταβιβάσεις πόρων μέσω του προϋπολογισμού, αλλά ^{ωφελεί} και μέσω της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων μέσα στην Κοινότητα και τις ροές εμπορίου που διαμορφώνονται από τις οικονομικές σχέσεις της Κοινότητας με τις τρίτες χώρες. Υπάρχουν ορισμένες χώρες που ευνοούνται από το ενδοκοινοτικό εμπόριο και άλλες όχι.

Προενταξιακά, μόνο ένα μικρό μέρος των γεωργικών μας εισαγωγών προερχόταν από την ΕΟΚ (λιγότερο του 30%), ενώ το 1981 και 1982 η εικόνα αυτή αντιστράφηκε εντελώς, ^{οι θάλασσες} ~~κατά τρόπο~~ ^{στην} ~~ακόμα~~ ^{σημεία} ~~ακόμα~~ το 60% περίπου προέρχεται από την Κοινότητα.

Δεν ίσχυσε όμως το ίδιο και για τις γεωργικές μας εξαγωγές. ~~Στην~~ ~~προενταξιακή~~ Τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής μεταβλήθηκαν πολύ λίγο, από 40% περίπου που ήταν ως το 1980, σε 45% το 1981 και 48,4% το 1982.

Από τις εξελίξεις αυτές, φαίνεται ότι η ένταξη, ενώ δεν επηρέασε σημαντικά την κατεύθυνση των εξαγωγών μας, επέδρασε καταλυτικά στην διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας των εισαγωγών μας. Το αποτέλεσμα ήταν το εμπόριο των αγροτικών προϊόντων με την Κοινότητα αντί για θετικό ^{το} να παρουσιάζει αρνητικά αποτελέσματα (20 δις περίπου έλλειμμα το 1982).

Οι προϋπολογισμοί στα κράτη-μέλη φτάνουν σε ύψος που καλύπτει 30-40% των αντιστοίχων ΑΕΠ. Ο προϋπολογισμός της Κοινότητας δεν φτάνει ούτε στο 1% του αντίστοιχου κοινοτικού ^{αλλά παρ'όλο που φτάνει και αφοδεύει} ~~μεγέθους και~~ μόλις το 2-3% του αθροίσματος των προϋπολογισμών των κρατών-μελών. Η ΚΑΠ απορροφά γύρω στο 0,6% του ακαθ. προϊόντος της Κοινότητας και γύρω στο 1,5-2% του συνόλου των προϋπολογισμών των κρατών-μελών.

Συγκριτικά λοιπόν ~~και σε σχέση~~ με τους εθνικούς προϋπολογισμούς "μαμούθ" τόσο η φορολογική επιβάρυνση από την ΚΑΠ όσο και η αναδιανεμητικές ^{έως όσον} ~~δυνατότητες~~ του κοινοτικού προϋπολογισμού και των δαπανών της ΚΑΠ είναι περιορισμένες.

Στα πλαίσια της ΚΑΠ οι δαπάνες του κοινοτικού προϋπολογισμού δεν αποτελούν τη μόνη απόδειξη επαρκούς στήριξης ενός τομέα παραγωγής ή το μόνο μέτρο για τη μέτρηση της σχετικής θυσίας που πραγματοποιεί η ^{Κοινότητα} ~~κοινωνία~~ για τον τομέα αυτό. Σε μία σειρά από κοινές οργανώσεις αγορών (κυρίως των Μεσογειακών προϊόντων όπως του καπνού, του ελαιόλαδου, της σταφίδας, των μεταποιημένων οπωροκηπευτικών) επειδή

η προστασία απέναντι στα ανταγωνιστικά ή υποκατάστατα προϊόντα των τρίτων χωρών είναι μηδενική, το βάρος της στήριξης το φέρει ο προϋπολογισμός. Σε άλλα προϊόντα όπου η προστασία είναι εξαιρετικά αποτελεσματική δεν χρειάζονται μέτρα στήριξης από τον προϋπολογισμό. Το επιχείρημα λοιπόν, ότι η δαπάνη για ένα προϊόν όπως η σταφίδα είναι ψηλή, δεν αρκεί να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό, ότι υπάρχει προνομιακή μεταχείρισή του. Ευνοϊκή μεταχείριση μπορεί να υπάρχει και χωρίς ψηλές ^{αποδοτικές} δαπάνες.

Η ΚΑΠ όταν ξεκίνησε αφορούσε μία Κοινότητα λίγο πολύ ομοιογενή σε χαρακτηριστικά και προβλήματα. Σήμερα η ΚΑΠ αφορά μία Κοινότητα με έντονη περιφερειακή και μεσογειακή διάσταση με ανισότητα στις συνθήκες, ^{ωσαρκωτή} και έντονες ιδιαιτερότητες κατά Κ-Μ και περιφέρειες.

Η ΚΑΠ αρχικά λειτούργησε σε μία περίοδο διεθνούς οικονομικής άνθησης. Σήμερα η ΚΑΠ ασκείται μέσα σε συνθήκες διεθνούς οικονομικής κρίσης, μέσα σε συνθήκες διαφορικών ρυθμών πληθωρισμού στα Κ-Μ, προβλημάτων στα ισοζύγια πληρωμών. Η ΚΑΠ καλείται σήμερα να εξυπηρετήσει μία νέα πραγματικότητα, έτσι που να λαμβάνει υπόψη :

α) στο εσωτερικό της Κοινότητας

τις έντονες περιφερειακές ανισότητες και ιδιαιτερότητες *

β) στο εξωτερικό της Κοινότητας

- το επισιτιστικό πρόβλημα των χωρών του τρίτου κόσμου *
- την κατάσταση που δημιουργείται από τα προβλήματα που εμφανίζουν οι σχέσεις με τις μεγάλες γεωργικές εξαγωγικές χώρες με ελεύθερες οικονομίες *
- τις δυνατότητες για ανάπτυξη εμπορικών ανταλλαγών με τις χώρες με κεντρικά σχεδιασμένες οικονομίες *

Το άρθρο 39 της συνθήκης της Ρώμης προσδιόρισε πέντε βασικές επιδιώξεις για την ΚΑΠ.

1. Βελτίωση της παραγωγικότητας στη γεωργία, μέσω ορθολογικής ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής και της άριστης χρησιμοποίησης των συντελεστών της παραγωγής.
2. Εξασφάλιση ικανοποιητικού και δίκαιου επιπέδου ζωής στον αγροτικό πληθυσμό ιδίως μέσω ανύψωσης του ατομικού εισοδήματος αυτών που απασχολούνται στη γεωργία.
3. Σταθεροποίηση των αγορών
4. Εξασφάλιση επάρκειας στον επισιτιστικό εφοδιασμό
5. Εξασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές

Η επανεξέταση των μηχανισμών της ΚΑΠ θα πρέπει να οδηγήσει σε πιά αποτελεσματική και "οικονομική" χρήση των διαθέσιμων χρηματο-οικονομικών πόρων ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΠΙΟ ΠΑΝΩ ΣΚΟΠΩΝ.

Επειδή όμως ούτε η παραγωγικότητα, ούτε το γεωργικό εισόδημα (απόλυτο ή συγκριτικό), ούτε οι άλλες συνθήκες είναι οι ίδιες σε όλες τις περιφέρειες και όλα τα Κ-Μ της Κοινότητας, η ανομοιογένεια και η ανομοιομορφία ανάπτυξης στο εσωτερικό της Κοινότητας επιβάλλουν την ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΠ.

Εάν ληφθούν ^{τα παραπάνω} υπόψη, οι προτάσεις της Επιτροπής δεν είναι ικανοποιητικές.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των προτάσεων της Επιτροπής μπορούν να συνοψισθούν στα εξής :

α) Δραστικές οικονομίες εφαρμοζόμενες με μέσα οριζόντιου, συνολικού χαρακτήρα, για όλα τα προϊόντα.

β) Προσπάθεια περιορισμού της συνολικής γεωργικής παραγωγής της Κοινότητας, πάλι κατά οριζόντιο τρόπο, για όλα τα προϊόντα και όλους τους παραγωγούς.

γ) Αννόηση της κοινοτικής αρχής περί "κοινοτικής προτίμησης" για συγκεκριμένα προϊόντα συγκεκριμένων περιοχών της Κοινότητας..

δ) Μεταβίβαση, σε όλους τους παραγωγούς και για όλα τα προϊόντα της ευθύνης διάθεσης των πλεονασματικών τους ποσοτήτων.

Μπροστά στην πραγματικότητα που έχουν δημιουργήσει οι συμφωνίες με τρίτες χώρες, η Επιτροπή-μη μπορώντας να κάνει αλλιώς- αναγνωρίζει ότι ένα μέρος των δαπανών που κάνει η Κοινότητα, οφείλεται στις πολιτικές επιλογές της σύναψης ειδικών προτιμησιακών συμφωνιών με τρίτες χώρες, πράγμα που σχεδόν αποκλειστικά αποτελεί την αιτία της περιοδικής εμφάνισης "τεχνητών" πλεονασμάτων σε μεσογειακά προϊόντα. Είναι αξιοσημείωτο όμως, ότι η Επιτροπή "παρατηρεί" και δέχεται το φαινόμενο ^{μεν}, αποφεύγει δε να προτείνει οποιαδήποτε συγκεκριμένη λύση πέραν μιάς : και οι παραγωγοί των προϊόντων αυτών οφείλουν στην ουσία να φέρουν το βάρος των επιλογών μιάς γενικότερης εμπορικής και εξωτερικής πολιτικής της ΕΟΚ.

Στις προτάσεις της Επιτροπής εμφανίζεται το παράδοξο φαινόμενο οι μεν επιστημονικές των πραγματικών προβλημάτων να είναι και εξειδικευμένες και σωστές, οι δε προτάσεις θεραπείας τους να έχουν ένα γενικευμένο χαρακτήρα, ο οποίος επιβαρύνει όμοια τους περισσό-

τερο και τους λιγότερο άνισους, με αποτέλεσμα όχι απλώς την συντήρηση αλλά και την ενίσχυση της τάσης ανισότητας της Κοινοτικής γεωργίας.

Η Επιτροπή προτείνει να θεσπισθεί μία νέα δημοσιονομική κατευθυντήρια γραμμή. Σύμφωνα μ' αυτή το ποσοστό αύξησης των γεωργικών δαπανών να είναι χαμηλότερο από το ποσοστό αύξησης των ίδιων πόρων της Κοινότητας.

Οι διαθέσιμοι για την άσκηση της ΚΑΠ χρηματοοικονομικοί πόροι οριοθετούνται στο πλαίσιο που βάζουν οι εξής δύο βασικοί περιορισμοί: α) οι θεσμοθετημένοι ίδιοι πόροι της Κοινότητας, β) η ανάγκη για χρηματοδότηση και άλλων κοινοτικών πολιτικών εκτός ΚΑΠ.

Για όσο χρόνο θεωρεί κανείς την παράμετρο (α) οριστικά καθορισμένη και αμετακίνητη είναι ίσως λογικό να απαιτεί ο ρυθμός αύξησης των δαπανών για την ΚΑΠ να μην ξεπερνάει το ρυθμό αύξησης των ίδιων πόρων. Η τήρηση ενός τέτοιου κανόνα έχει νόημα όταν γίνεται μέσα στα όρια ενός βραχυ-πρόθεσμου χρονικού ορίζοντα (π.χ. πενταετία το πολύ). Σε μία πιο μακροπρόθεσμη όμως προοπτική θα πρέπει οι ίδιοι πόροι να αναπροσαρμόζονται στις ανάγκες των πολιτικών και όχι αντίστροφα. Οποιοσδήποτε λοιπόν μόνιμος περιοριστικός κανόνας γύρω από το ρυθμό αύξησης των δαπανών της ΚΑΠ είναι λαθεμένος και απαράδεκτος.

Η χρηματοδότηση νέων πολιτικών δεν μπορεί να γίνει σε βάρος απαραίτητων για την άσκηση γεωργικής πολιτικής πόρων. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες για την άσκηση της ΚΑΠ προκύπτουν από τα απαραίτητα μέσα για την προώθηση των αντικειμενικών της σκοπών και στόχων. Για την άσκηση νέων πολιτικών χρειάζονται νέοι πρόσθετοι χρηματικοί πόροι. Η ελληνική πλευρά υποστηρίζει γι' αυτό την ανάγκη αύξησης των ίδιων πόρων της Κοινότητας. Οι προτάσεις της Επιτροπής και η κριτική των βορείων χωρών ξεκινά από μία δημοσιονομική ή στενά ~~οικονομική~~ ^{οικονομική} άποψη της αγροτικής πολιτικής. Η αγροτική πολιτική δεν πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά και μόνο σε δημοσιονομικούς ~~οικονομικούς~~ υπολογισμούς. Η αγροτική πολιτική έχει και κοινωνικές πλευρές, αποτελεί όχι μόνο οικονομική αλλά "γενική πολιτική" γιατί στόχος της είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, η ανάπτυξη του μη αστικού χώρου, που είναι και το μεγαλύτερο τμήμα της χώρας μας.